

קטיגוריה : מינוי לבית המשפט העליון 2005

דן מרגלית מסביר מדוע יש למנות את גביזון למרות שהיא מחזיקה בדעות המנוגדות לאלה של ברק ולמרות שחיוני למדינת ישראל שדווקא עמדתו של ברק נגד השחיתות תגבר בימים אלה

מעריב, ספטמבר 2005

הברקזים חייב להימשך / דן מרגלית

השופט אהרן ברק חולל את המהפכה הנחוצה ביותר לחברה ישראלית. הוא חושש, ובצדק, שמינוי פרופ' גביזון לעליון יפגע במהפכה שחולל.

נשיא בית המשפט העליון, אהרן ברק, הוא נכס-על במערך הישראלי בזירה הבינלאומית ומבית. למי ששכח, מוצע לעיין בהכרעתו מאירת העיניים בעניין גדר ההפרדה באלפי-מנשה. היא תמהיל של תבונה ודאגה לביטחון הלאומי ולנאורותה של החברה הישראלית. ראוי ליחד לברק היפוך של אמירה עברית קלאסית, שבשיעור קומתו הוא מטיל אור ארוך על ישראל.

שנותיו כיועץ המשפטי לממשלה וכשופט קיבעו נורמות ראויות, שפתחו צוהר לפעילותם של גופים כתנועה לאיכות השלטון, הנחוצה למאבק בשחיתות השלטונית.

הוא לא היה ראשון ולא יחיד. קדמו לו שופטים נשואי פנים, אבל המונחים "הכל שפיט" ו"זכות העמידה" שפתחו בהרחבה את שערי הצדק בפני המקופחים, כרוכים בשמו. אך הוא יפרוש בעוד שנה. "מה צופן העתיד לבית המשפט העליון שלנו?" שאל ברק, והשיב לעצמו בספרו "שופט בחברה דמוקרטית": "השינויים החברתיים הולכים ונעשים אגרסיביים יותר ויותר... בעתיד הזמנים יתקצרו עוד יותר... החברה תהיה זקוקה לבתי המשפט יותר מתמיד כדי לגשר על הפערים הנוצרים בין משפט לחיים". במילים המובנות לכל נפש: יותר סבירות ושיקול דעת של השופט, ופחות היצמדות לכללים ולדינים נוקשים.

בכל רמ"ח ושס"ה אני מצדד באסכולת ברק. בוודאי לעת הזאת, לדור הזה, כשהשחיתות חוגגת בכל פה מחוות שקמים עד מרכז הליכוד, משוד הגיובים הממשלתיים עד למפקד במפלגת העבודה. בהתייבבי מאחורי תפיסה זו אין לי אלא לזכור, שככל דבר ראוי, היא נושאת בשוליה גם נזקים. כמו האנטיבייטיקה מצילת מאות המיליונים, שנשאה חובה גם את התחסנות החיידקים, וכגדר ההפרדה מצילת החיים, שמרבה מדון בין ישראלים לפלשתינים.

על מגמה זו מערערים פוליטיקאים, שהחקירות ופסקי הדין מגבילים את חופש התנועה שלהם בשדות אסורים, ומשפטנים ישרי דרך, הסבורים כי על שופטי העליון לצמצם את מעורבותם בהכרעות ציבוריות, שאין למערכת החוק כלים לנהלן.

ברק מודע לכך, שלא לעולם חוסן. דמוקרטיה נעה כמטוטלת, ולא ירחק היום ובית המשפט יחזור אל המסגרת הישנה של כללים קלאסיים נוקשים. שנה לפני פרישתו, חושש הפרופסור ברק כי הגלגל קרוב להתהפך, וה"הכל שפיט" ו"זכות העמידה" יומסו בפסיקות שייקבעו אחרי לכתו. המאבק שהוא מנהל עתה נגד בחירת הפרופסור רות גביזון לבית המשפט העליון, הנתמכת בצפי

לבני, הוא קרב מאסף להארכת חייה המשפטיים של האסכולה הקרויה על שמו. שכן גביזון נתנה ביטוי נרחב ומנומק לדעתה, כי ברק הרחיק לכת ב"הכל שפיט".

המאבק אינו מתנהל על מניעת בחירתה של משפטנית בשיעור קומה כפי שגם מתנגדיה – וברק בהם – מאשרים בפה מלא. נראה לי כי אילו היו לברק עוד כמה שנים בראש בית המשפט העליון היה מסיר את התנגדותו. הוא שולל את גביזון דווקא מפני שהוא פורש, ודווקא מפני שהוא מכיר ומוקיר את יכולתה, ודווקא מפני שהוא חושש כי בהיעדרו תיהפך למנהיגת בית המשפט, שינהה אחרי תפיסותיה, וכך תקעקע את בניינו.

סוד שמור הוא, שגרעין גדול של שופטי בית המשפט העליון תומכים ב"זכות העמידה" וב"הכל שפיט" כי ברק שם, אבל בעומק ליבם הם נוטים דווקא לצד האסכולה היריבה. יצחק זמיר ותאודור אור פרשו, ודורית ביניש תהיה במיעוט גם אם תופקד הנשיאות בידה. ההתנגדות של ברק לגביזון היא בעצם אמירה ביקורתית מרומזת על חלק ניכר מהשופטים המכהנים עתה.

כל עוד לא ירדה רמת השחיתות השלטונית לרמה שנהגה לאחר תום כהונתם של מאיר שמגר, ברק וזמיר כיועצים משפטיים; כל עוד המפקד בעבודה וההתנהלות במרכז הליכוד והחול שניכרה בגניבה והתפוררות המשטרה הם ההוויה המרכזית של החיים הציבוריים – אסכולת ברק היא הנחוצה למדינה הנאבקת בשיניים על טוהר המידות.

אך גם קולה של האסכולה המתחרה, הלגיטימית, צריך להישמע במלוא יכולתו, ואם תימנע עתה בחירת גביזון הראויה, יגיעו לעליון בעלי דעות דומות שאינם ראויים. על אסכולת ברק אפשר להגן במאמץ-יתר אינטלקטואלי ומקצועי של השופטים המצדדים בה, לא בחסימת הדלת בפני הדעה היריבה.